

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ 3) เพื่อศึกษาหลักการดำเนินการแนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดนครสวรรค์ 4) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) วิธีการดำเนินการวิจัยได้นำวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นการวิจัยหลักในการเก็บข้อมูลและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ มาเป็นข้อมูลสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ เจ้าหน้าที่คุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ และตำรวจภูธรสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ และภาคประชาสังคม ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ 3) เพื่อศึกษาหลักการดำเนินการแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ 4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค

ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Method) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) มาเป็นการวิจัยหลักในการจัดเก็บข้อมูลและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) มาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์

สถานที่ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์และมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านการบำบัดฟื้นฟู หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ เจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ภาคประชาสังคม ได้แก่ สมาชิกรองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดมีลักษณะเฉพาะเจาะจง ทั้งจากภาครัฐ และภาคประชาสังคม แล้วนำข้อมูลทั้ง 2 ประเภทมาวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งในปัจจุบัน 2) ตัวแปรต้นคือปัจจัยการจัดการแนวทางการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า และ 2) ตัวแปรตามคือหลักการดำเนินงานแนวทางการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย (1) การนำองค์กร (2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) การจัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล (6) การจัดการกระบวนการ และ (7) ผลลัพธ์การดำเนินการ โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 285 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.79 มีอายุระหว่าง 31 -40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.79 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.37 และส่วนใหญ่มีตำแหน่งในปัจจุบันเป็นลูกจ้างประจำ ชั่วคราว และตามภารกิจ คิดเป็นร้อยละ 45.61

2) ปัจจัยการจัดการแนวทางการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม

5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมของการจัดการทั้ง 6 ปัจจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$)

เมื่อแยกพิจารณารายด้านพบว่า หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.54) รองลงมา ได้แก่ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.53) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.51) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.47$, S.D.=0.48) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.50) และ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.48) ตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน

ขณะที่เมื่อพิจารณาตามหลักวิธีการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าการจัดการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม เป็นการจัดการที่มีคุณภาพสูง แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนจากการจัดการความร่วมมือยึดหลักปัจจัยเชิงคุณภาพที่เน้นความสุจริตโปร่งใส ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.54) การมีกฎระเบียบขององค์กรตามหลักหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.53) โดยใช้คุณธรรมในการบริหารงานเป็นฐานสำคัญตามหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.51) รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดการตามหลักหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.48)

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่จัดเก็บตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ จากประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สามารถยืนยันให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพในการจัดการ ขณะเดียวกันข้อมูลจากการเก็บจากระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเน้นให้เห็นว่าจุดสำคัญที่สุดของการจัดการแนวทวิความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมนั้นระดับความสำคัญมากที่สุดควรจะเป็นเรื่องของ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือทรัพยากรบุคคลของแต่ละหน่วยงาน แต่ละภาคส่วน เพราะถ้าบุคลากรมีความรู้ความชำนาญ (Specific Knowledge) ในการบริหารจัดการความร่วมมือ ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพซึ่งจะนำไปสู่การทำงานที่สัมฤทธิ์ผล

ความร่วมมือในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้นถ้าหน่วยงานหรือทุกภาคส่วนมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความสัมฤทธิ์ผลแล้ว จะส่งผลให้องค์กรมีคุณลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Organization) กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานหรือองค์กรมีความรู้ความชำนาญในการดำเนินงานครบทุกด้านตามหลักการ เหตุผล วิธีการ กระบวนการ ขณะที่ตัวผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดเมื่อมีความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักการการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดด้วยหลักการที่กล่าวว่า “ผู้ติดยาเสพติดทุกประเภท คือ ผู้ป่วย และต้องเข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ” โดยที่ตัวผู้ติดยาเสพติดเองก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาในความร่วมมือ เห็นได้จากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเน้นว่า การจัดการความร่วมมือปัญหาไม่ได้เกิดจากการบริหารจัดการที่บกพร่อง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากตัวผู้ติดยาเสพติด ที่อาจจะยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายสุดท้าย

(Ultimate Goals) ของการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการบำบัดเลิกเกี่ยวข้องกับ ขบวนการยาเสพติด

ยาเสพติดเป็นปัญหาส่วนรวมทางสังคม ดังนั้นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นคือทุกภาคส่วน จำเป็นต้องร่วมมือกัน โดยเฉพาะตัวผู้ติดยาเสพติด ที่เมื่อเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแล้ว ต้องมีความ เต็ดเดี่ยวที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ซึ่งแนวคิดนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องกรจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด

3) ผลการดำเนินการแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม โดยใช้หลักการจัดการ 7 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การจัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการ กระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.52)

เมื่อแยกพิจารณารายปัจจัยพบว่า ด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุดและมี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.50) รองลงมาได้แก่ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการ ความรู้ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.51) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.51) ด้านมุ่งเน้น ทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.49) ด้านการจัดการกระบวนการ ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.51) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.52) และ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

(1) ผลการดำเนินงานแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการนำองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.50) โดยหัวข้อ มีแนวทาง/วิธีการในการกำหนดทิศทางขององค์กรที่แสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.49) รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครบถ้วนและเชื่อมโยง ครอบคลุมพันธกิจขององค์กร ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.51) จัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการที่ ครอบคลุมถูกต้องและทันสมัย ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.52) จัดทำแผนภาพหรือภาพแสดงขั้นตอนของ กระบวนการวางแผนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.48) และจัดทำแผนพัฒนาและเสริมสร้าง บุคลากรที่มีศักยภาพสูง เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้บริหารในระดับสูงในอนาคต ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.49) ตามลำดับ

(2) ผลการดำเนินงานแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.51) โดยหัวข้อองค์กรมีการกำหนดตัวชี้วัดผลงานและเป้าหมายให้แก่แต่ละตัวชี้วัดผลงานไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.47) รองลงมาได้แก่ แผนงาน/โครงการ มีความสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.51) การจัดแผนงาน/โครงการต่างขององค์กรดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากทุก ๆ กลุ่มงานขององค์กร ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.53) องค์กรมีการปรับปรุงคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.53) และองค์กรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.47)

(3) ผลการดำเนินงานแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่องค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.51) โดยหัวข้อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดความรู้ระดมสมอง ประสพการณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น ด้านนวัตกรรม ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย แผนงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.43) รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และนำไปปรับใช้ของเจ้าหน้าที่คุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์และเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.53) จัดฝึกอบรมองค์ความรู้ใหม่ ๆ รวมทั้งจัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้มีการแสดงความคิดเห็นและนำผลการประชุมมาขยายผลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.46) จัดให้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากการดำเนินงาน การพัฒนาฝึกอบรม ฯ ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.59) ตามลำดับ

(4) ผลการดำเนินงานแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.51) โดยหัวข้อจัดตั้งคณะทำงานควบคุมกำกับติดตามประเมินผล พัฒนาระบบการทำงาน และรายงานผลการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.41) รองลงมาได้แก่ มีการจัดสรรแรงจูงใจที่เชื่อมโยงกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.52) การพัฒนาบุคลากรขององค์กรที่สอดคล้องกับ พันธกิจและประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์กร ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.45) นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีขององค์กรมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมขององค์กร ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.45) นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี

ขององค์กร ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.53) และมีการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงาน เพื่อให้มีการบูรณาการใช้ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.63) ตามลำดับ

(5) ผลการดำเนินการแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการมุ่งมั่นทรัพยากรบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.49) โดยหัวข้อบุคลากรขององค์กรเต็มใจที่จะเสียสละกำลังกายและสติปัญญาในการปฏิบัติงานที่องค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.43) รองลงมาได้แก่บุคลากรมีความเชื่อและยอมรับในวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กรและมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.59) และบุคลากรมีความรู้สึภาคภูมิใจที่ได้ทำงานในองค์กร ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ

(6) ผลการดำเนินการแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ด้านการจัดการกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.51) โดยหัวข้อการปฏิบัติงานบุคลากรขององค์กรได้ยึดกฎระเบียบ หรือข้อบังคับขององค์กรอย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.48) รองลงมาได้แก่ องค์กรมีสายการบังคับบัญชาที่สั่งทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.45) องค์กรมีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.55) องค์กรมีระบบการให้ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เน้นทั้งระดับกลุ่มและรายบุคคล ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.55) และองค์กรมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการดำเนินงานอย่างอิสระเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.55) ตามลำดับ

(7) ผลการดำเนินการแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.58) โดยหัวข้อการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์กร มีการดำเนินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดผลงานและเป้าหมายได้ตามตัวชี้วัดผลงาน ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.49) รองลงมาได้แก่ การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการขององค์กรมีการใช้ทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความประหยัด คุ่มค่า และประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.55) องค์กรมีการปรับปรุงคุณภาพการบริการอย่างต่อเนื่องโดยอยู่ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.58) การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการขององค์กรสามารถดำเนินการได้เหมาะสมทันเวลาสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.65) และองค์กรมีโครงสร้าง

ที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

2. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินการแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการนำองค์กร พบว่าอยู่ในระดับดี โดยองค์กรมีแนวทางในการกำหนดทิศทางขององค์กรที่แสดงให้เห็นถึงการมุ่งมั่นให้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครบถ้วนและเชื่อมโยงครบทุกพันธกิจขององค์กร พร้อมทั้งจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ครอบคลุมถูกต้องและทันสมัย จัดทำภาพแสดงขั้นตอนของกระบวนการวางแผนทั้งแผนระยะสั้นและระยะกลางตลอดถึงระยะยาว อย่างชัดเจน และจัดทำแผนพัฒนาและเสริมสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพสูง เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้บริหารระดับสูง เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้บริหารระดับสูงในอนาคต

2) ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินการแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับดี โดยองค์กรมีการกำหนดตัวชี้วัดผลงาน และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน มีแผนงาน/โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร มีการจัดแผน/แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ขององค์กรดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากทุก ๆ ฝ่าย/กลุ่มงานขององค์กร องค์กรมีการปรับปรุงคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ในแผนปฏิบัติงานประจำปี และองค์กรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ไว้อย่างชัดเจน

3) ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินการแนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับดี โดยองค์กรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ถ่ายทอดความรู้ ระดมสมอง ประสพการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น ด้านนวัตกรรม ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย แผนงานฯ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่

สถานพินิจจังหวัดนครสวรรค์และตำรวจภูธรสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เกิดการนำไปปรับปรุงใช้ มีการจัดการฝึกอบรมองค์ความรู้ใหม่ ๆ รวมทั้งจัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้มีการแสดงความคิดเห็นและนำผลการประชุมมาขยายผล เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และมีการจัดให้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากการดำเนินงานการพัฒนาฝึกอบรม

4) ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินการแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับดี โดยองค์กรมีการจัดตั้งคณะทำงานวางระบบควบคุมกำกับติดตามและประเมินผล มีการพัฒนาระบบการทำงาน และรายงานผลการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องกับแผนงาน มีการพัฒนาบุคลากรขององค์กร มีนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์พันธกิจขององค์กร และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงาน เพื่อให้มีการบูรณาการใช้ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและผู้เข้ารับบริการ

5) ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินการแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล อยู่ในระดับดี โดยบุคลากรขององค์กรเต็มใจที่จะเสียสละกำลังกายและสติปัญญาในการปฏิบัติงานบุคลากรขององค์กรทำงานเพื่อมุ่งความสำเร็จขององค์กรมากกว่าความสำเร็จส่วนตัว บุคลากรขององค์กรทำงานด้วยความเชื่อมั่นและยอมรับในวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กรและมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงาน บุคลากรยอมรับในสภาพปัจจุบันและข้อจำกัดต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งไม่ทำให้ความมุ่งมั่นลดลง และบุคลากรขององค์กรมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ทำงานในองค์กร

6) ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ทางด้านการจัดการกระบวนการ อยู่ในระดับดี โดยการปฏิบัติงานบุคลากรยึดมั่นกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับขององค์กรอย่างเคร่งครัด องค์กรมีสายการบังคับบัญชาที่สั้นทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน องค์กรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น องค์กรมีระบบการให้ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เน้นทั้งระดับกลุ่มและรายบุคคล และองค์กรมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการดำเนินงานอย่างอิสระเต็มศักยภาพ

7) ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินการแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ อยู่ใน

ระดับดีโดย องค์กรมีดำเนินการให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดผลงานและเป้าหมายได้ตามตัวชี้วัดผลงาน การดำเนินการตามแผนงานมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้เกิดความประหยัด คุ่มค่าและประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน/ผู้เข้ารับบริการ ได้อย่างเหมาะสมทันเวลาสอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชน และมีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ประเด็นสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือ ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน ปัญหาหลักคือขาดการติดตามประเมินผลในการปฏิบัติงานทั้ง ทางด้านป้องกันปราบปรามและการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพราะ คณะทำงานทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการแผน เพื่อ ติดตามผลการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร. อาภาศิริ สุวรรณณานนท์ (2558) เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด พบว่า ปัจจัยความสำเร็จใน ภาพรวม ได้แก่ การวางแผนและการกำกับดูแลการบริหารงานการบำบัดรักษาที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระดับนโยบายหลักของภาครัฐระดับปฏิบัติการ และระดับชุมชนท้องถิ่น

2) ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปัญหาหลักที่สำคัญ ได้แก่ การขาด งบประมาณ การไหลทะลักเข้ามาของยาเสพติดจำนวนมาก ทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทำได้ยาก โดยเฉพาะข้อมูลที่ไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการในการทำงานร่วมกันไม่มีความต่อเนื่องและ สม่่าเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พสกพร สุขุมมะสวัสดิ์ (2562) เรื่อง การนํานโยบายการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาสำคัญในการนํานโยบาย การป้องกันและปราบปรามไปปฏิบัติ ได้แก่ 1) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานมีลักษณะ ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง 2) งบประมาณมี การจัดสรรให้ไม่เพียงพอ 3) การบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานที่นํานโยบายฯ ไปปฏิบัติไม่มี การบูรณาการร่วมกันอย่างต่อเนื่องและสม่่าเสมอ ข้อเสนอแนะเบื้องต้น รัฐบาลควร กำหนดเป้าหมาย การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน และ รัฐบาลและผู้กำหนด นโยบายควรจัดสรรงบประมาณตามนโยบายฯ กำหนดและระบุเอาไว้ โดยเฉพาะให้ ชัดเจนเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามสภาพพื้นที่จริง

3) ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ประเด็นที่เป็นปัญหา คือ การขาดการ มีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพราะคนในชุมชนยังเพิกเฉยต่อปัญหาเสพติดจนมองข้าม

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยเฉพาะการปกปิดข้อมูลผู้เสียหายเพศติดในชุมชน ทำให้ชุมชนไม่สามารถคัดกรองผู้เสียหายเข้ารับการรักษาได้ตรงตามเป้าหมายที่แท้จริง ทำให้ผู้นำชุมชน/เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ไม่สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึงและตรงตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร. อาภาศิริ สุวรรณณานนท์ (2558) เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในภาพรวม ได้แก่ การกำกับดูแลการบริหารงานการบำบัดรักษาที่มีประสิทธิภาพตั้งแต่ระดับนโยบายหลักของภาครัฐ ระดับปฏิบัติการและระดับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงาน ได้แก่ การใช้แนวความคิดการแก้ปัญหาโดยชุมชน (Community Based) เป็นแนวทางหลักในการบำบัดรักษาและหลังการบำบัดรักษา

สรุปความเห็นในภาพรวม

การดำเนินงานแนวทางการร่วมมือด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมทั้ง 7 ปัจจัย ข้อมูลจากระดับความคิดเห็นที่ได้จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน พบว่า องค์กรสามารถดำเนินการได้ในระดับมาก โดยปัจจัยการนำองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญ ที่อยู่ในระดับสูงสุด แสดงให้เห็นว่าองค์กรสามารถดำเนินการกิจกรรมขององค์กรให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีนัยยะสำคัญเชิงสถิติ

โดยองค์กรมีแนวทางในการกำหนดทิศทางขององค์กรที่แสดงให้เห็นถึงการมุ่งมั่น ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครบถ้วนและเชื่อมโยงครบทุกพันธกิจขององค์กร พร้อมทั้งจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ครอบคลุมถูกต้องและทันสมัย จัดทำภาพแสดงขั้นตอนของกระบวนการวางแผนทั้งแผนระยะสั้นและระยะกลางตลอดถึงระยะยาว อย่างชัดเจน และจัดทำแผนพัฒนาและเสริมสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพสูง เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้บริหารระดับสูง เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นผู้บริหารระดับสูงในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินการด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการบริหารจัดการที่มีความสำคัญอย่างมาก

ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นในด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดชี้ให้เห็นว่ามีการดำเนินงานร่วมกันได้แม้จะยังมีปัญหาและอุปสรรคบ้าง ในส่วนของประชาชน เช่น กลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ซึ่งอาจจะมีคนในชุมชนหรือลูกบ้านที่จำเป็นต้องเข้ารับบริการฟื้นฟู ภาคส่วนต่าง ๆ ก็ยินดีให้ความช่วยเหลือ ทั้งโดยแบบทางการและเป็นการส่วนตัว ลักษณะความร่วมมือดังกล่าวนี้ ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพก็ยืนยันตรงกัน เช่น กรณีของ

“ศูนย์วิจัยแผ่นดิน” ที่ให้ความช่วยเหลือโดยเริ่มต้นจากการศึกษาค้นคว้าปัญหาส่วนตัวของผู้เข้ารับบำบัด ตั้งแต่สาเหตุของการเข้าไปพัวพันกับยาเสพติด ต้นเหตุที่ชักจูงเข้าสู่ยาเสพติด เรียกว่าเป็นการแสวงหาสาเหตุเชิง Matrix Program หรือ Matrix Analysis เพื่อให้รู้ปัญหาที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งแล้ว นำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้บอกกล่าวแก่คนในชุมชน โดยคุณวิษณุ สบายแท้ ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้กล่าวว่า ศูนย์วิจัยแผ่นดิน มีการดำเนินการพัฒนาแนวความคิดเชิงสร้างทัศนคติตามแนวทางการใช้ธรรมของของศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาสติ ความเมตตา เอื้อเฟื้อ และเน้นจากการหลุดพ้นจากพฤติกรรมความไม่เหมาะสมของผู้เข้ารับการฟื้นฟูด้วย

ในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูนั้น องค์กรภาคประชาสังคมชุมชนที่ กรมพัฒนาชุมชน ได้จัดตั้งขึ้น อย่างกองทุนแม่ของแผ่นดินตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เพื่อเข้าไปสนับสนุน โดยเฉพาะทางด้านการฝึกอาชีพการช่วยเหลือ การสนับสนุนหางบประมาณอุดหนุนการประกอบอาชีพ ผู้เข้ารับการบำบัดจึงไม่กลับไปกระทำความผิดหรือข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ขณะที่ผลการดำเนินการแนวทางการร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ อยู่ในระดับดี โดย องค์กรมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดผลงานและเป้าหมายได้ตามตัวชี้วัดผลงาน การดำเนินการตามแผนงานมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้เกิดความประหยัด คุ่มค่าและประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน/ผู้เข้ารับบริการ ได้อย่างเหมาะสมทันเวลาสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และมีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เมื่อพิจารณาด้านผลลัพธ์ของผลการดำเนินงาน ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ปฏิบัติงานจริงทั้งจากองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคม รวมทั้งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยคุณประดิษฐ์ หนองจอก ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญอีกท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า เมื่อพิจารณาด้านผลลัพธ์ของการบริหารจัดการความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในด้านผลลัพธ์ของการบริหารจัดการ ถือว่ามีความคุ้มค่าจากการดำเนินงานตามโครงการ

ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ปฏิบัติงานจริงทั้งในภาครัฐและภาคประชาสังคม สำหรับการจัดเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มยืนยันและยอมรับในควมมีประสิทธิภาพของการดำเนินการ โครงการ แต่ยังไม่อาจยืนยันความสมบูรณ์ครบถ้วนในของภาพลักษณ์ของความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ได้อย่างชัดเจน จนสามารถชี้ชัดถึงแนวทางได้ชัดเจนว่าโครงการนี้ดำเนินการไปได้จนสามารถชี้ชัดถึงผลลัพธ์ว่าดีหรือไม่ดีทั้งต่อองค์กรเองหรือสังคมส่วนรวมอย่างชุมชน

โครงการยังมีอุปสรรคและปัญหาในอีกหลายด้าน ปัญหาหลักๆในการดำเนินงานคือ ยังไม่มีหน่วยงานหลักหรือองค์กรหลักที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วิธีการดำเนินงาน ซึ่งคุณสุพร ฟ้าใส ผู้ใหญ่บ้านบ่อดินขาว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกคนหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า ถ้าเรามีหน่วยประสานงานหลักร่วมกันและประสานงานต่อไปยังหน่วยปฏิบัติย่อย ๆ คณะกรรมการหรือผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม ได้มีโอกาสได้รับการอบรมเรียนรู้กระบวนการ วิธีการป้องกัน รู้วิธีการบำบัดฟื้นฟู พวกเขาเหล่านี้ จะรู้แนวทางในการปฏิบัติของพวกเขาเองและช่วยแนะนำผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการฟื้นฟูด้วย ชุมชน ก็จะสามารถเป็นผู้ติดตามรวมถึงแนวทางในการป้องกัน ก็จะทำให้ความร่วมมือในการบำบัดฟื้นฟู มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้งประชากรตัวอย่างในกรณีการจัดเก็บข้อมูลการวิจัยตามวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการจัดเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แสดงความเห็นสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันว่า “เป็นการดำเนินงานที่อ่อนแอและบกพร่องอย่างมาก” ของการบริหารขององค์กร และองค์กรภาครัฐส่งผลให้เกิดความอ่อนล้าปล่อยปละละเลยในองค์กรภาคปฏิบัติของทางราชการและองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาที่มาจากภาคประชาชน ซึ่งอาจจะเพราะปัญหาเกี่ยวกับผู้นำที่ยังไม่สามารถจัดการกับปัญหาเสพติดได้อย่างจริงจัง

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์” มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) แนวทางความร่วมมือด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในจังหวัดนครสวรรค์ ด้วยตัวชี้วัดระดับการดำเนินการเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ตัวชี้วัดการทำงานขององค์กรระดับฝ่าย งานภายในองค์กรของชุมชนในด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยมีการให้คะแนนตามตัวชี้วัดการดำเนินการในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและจัดลำดับให้ประชาชนจากองค์กรของเจ้าของเรื่องผสมผสานกับการลุ่มตัวอย่างความคิดเห็นของประชาชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์เพื่อช่วยให้สะท้อนผลการดำเนินการและการบริการประชาชนที่แท้จริง ผลการประเมินตามตัวชี้วัดเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรต้องพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2) การลดบทบาทขององค์กรเพื่อส่งเสริมพลังชุมชนและสังคม แนวทางหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานขององค์กรคือการลดบทบาทการดำเนินการดำเนินการเองและปรับไปสู่วาทกรรมสนับสนุน และกำกับดูแล โดยองค์กรจะดำเนินการในส่วนที่จำเป็น เช่น เรื่องการศึกษา สาธารณสุข เป็นต้น ในการดำเนินการใด ๆ ที่ภาคประชาสังคมต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้เอง หรือสามารถรับผิดชอบแทนองค์กรก็ควรเปิดโอกาสให้ภาคส่วนเหล่านี้ดำเนินการแทน โดยการสร้างกลไกเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะชุมชนให้เข้ามา มีบทบาท

3) การจัดตั้งสภาที่ปรึกษาพลเมืองประจำองค์กรในชุมชน ในแต่ละประเด็นปัญหาขององค์กรบางส่วนยังไม่มีกลไกรับรู้ปัญหาของการบำบัดผู้ติดยาเสพติดในชุมชน ได้อย่างครบถ้วน ในลักษณะเป็นมุมมอง หรือเสียงสะท้อนจากประชาชนผู้เข้ารับบริการจากองค์กร ดังนั้น หากแต่องค์กรจะมีกลไกหนึ่งเรียกว่าสภาที่ปรึกษาพลเมืองประจำองค์กรเป็นปากเสียงขึ้นเพื่อให้องค์กรรับทราบข้อมูล ตลอดจนความเดือดร้อนของประชาชนที่แท้จริง อันจะทำให้เกิดการประสานงานการรับทราบข้อมูลทุกกลุ่มคน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่ได้ประโยชน์ หรือกลุ่มที่เสียประโยชน์ได้มีโอกาสมาร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนโยบาย ซึ่งถือว่าเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถสะท้อนเสียงจากประชาชนมาสู่องค์กรและยังเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง โดยผลลัพธ์จะนำมาสู่ นโยบายต่าง ๆ การจัดตั้งคณะกรรมการขององค์กรเป็นการจัดตั้งกลุ่มประสานงานระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ เพื่อช่วยทำให้เกิดการดูแลผู้มาใช้บริการในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการเหล่านี้ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ร่วมกันนำเสนอประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อให้องค์กรเข้ามาเร่งดำเนินการแก้ไขซึ่งกิจกรรมอาจมีหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ติดยาเสพติด อันจะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนได้อย่างสัมฤทธิ์ผลและทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาด้วย

4) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการทำงานขององค์กรเพื่อตรวจสอบได้ อาจจะอยู่ในรูปของการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารกลางขององค์กรเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานขององค์กรทุกเรื่อง เช่น ความก้าวหน้าในโครงการต่าง ๆ ที่องค์กรรับผิดชอบ ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนคำถามกัน เช่น การอภิปราย การตั้งกระทู้ถาม การออกเสียงที่อยู่บนหลักที่ว่าประชาชนและผู้มารับบริการมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลการทำงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่มีต่อผู้มารับบริการ

5) การปรับระบบการให้ผลตอบแทนให้ผูกโยงกับผลงาน ให้ผลตอบแทนและการให้ความสำคัญความชอบแก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องผูกโยงกับผลการปฏิบัติงาน โดยมีการสร้าง

ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการทำงานที่ชัดเจนวัดได้จริงเพื่อกำกับการทำงานในทุกฝ่าย/งานทำให้รู้ว่าแต่ละหน่วยงานต้องบรรลุผลสัมฤทธิ์เรื่องใด มากน้อยเพียงใด ตัวชี้วัดนี้ต้องถูกย่อยจากระดับหน่วยงานไปสู่ระดับของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่แต่ละคนจะได้ตามผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานที่ทำได้

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การใช้แนวคิดการแก้ปัญหาโดยชุมชน (Community Based) เป็นแนวทางหลักในการบำบัดรักษา โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและดูแลผู้บำบัดหลังการบำบัดรักษา/การแบ่งกลุ่มอาสาสมัครในชุมชนในการสอดส่องดูแล/คัดกรอง/ติดตามผลบำบัดในชุมชน การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยให้หน่วยงานของรัฐและทีมงานสหวิชาชีพทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือในการเขียนแผนการดำเนินงานและการจัดหางบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการประสานงานการส่งต่อผู้บำบัดในพื้นที่

2) การปรับนโยบายให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมและความจำเป็นของพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถปรับระเบียบและนโยบายมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและระยะเวลาการดำเนินงานบำบัดรักษาต้องตั้งเป้าหมายตามสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ โดยเน้นที่การทำงานในลักษณะบูรณาการ นโยบายของรัฐต้องให้ความสำคัญกับความเป็นไปได้ในการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติและเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมไม่แยกส่วนการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดประจำจังหวัด โดยเป็นการบูรณาการร่วมมือกับโรงพยาบาลประจำตำบลทุกแห่งให้เป็นศูนย์บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพได้

3) การพัฒนาหน่วยงาน รูปแบบและมาตรฐานการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้มีความเหมาะสมโดยใช้ลักษณะผู้เสพยาเสพติดเป็นศูนย์กลาง (Client-Centered Approach) ระบบการบำบัดรักษาต้องมีความชัดเจนและเหมาะสมตามสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของไทย โดยพิจารณาความเหมาะสมกับสถานะผู้เสพ การดำเนินงานที่ให้มีการจัดตั้งหน่วยงานด้านการบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดขึ้น โดยเฉพาะในระดับจังหวัดและมีการประสานงานในระดับท้องถิ่น

4) ควรให้ค่าตอบแทนของบุคลากรให้มีความสอดคล้องกับปริมาณและคุณภาพของงาน มีการจัดทำรายการเงินสดสม่ำเสมอทุกปีและมีขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณและคุณภาพของงาน มีการจัดทำระบบงบประมาณอย่างเป็นระบบ ควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรรับการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะความรู้ มีอัตราค่าจ้างของบุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณ มีการวางแผนการกำหนดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนและเพียงพอ และควรมีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน

5) การจัดตั้งคณะกรรมการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเพื่อช่วยให้เกิดการดูแลประชาชนและผู้เข้ารับการบำบัดเพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาด้วย

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยในตัวแปรอื่น ๆ เนื่องจากยังมีปัจจัยอีกจำนวนมากที่สามารถส่งผลกระทบต่อปัจจัยแนวทางการร่วมมือระหว่างภาครัฐและชุมชนในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ เช่น วัฒนธรรมองค์กร การบริหารจัดการ นอกจากนี้ควรประชาสัมพันธ์ให้สาธารณะชนได้รับทราบถึงการบริการขององค์กร

2) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยและแรงจูงใจให้ผู้เข้ารับบริการสามารถดำเนินงานตามกฎหมายได้อย่างดี

3) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และใช้ข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ทรรศนะมุมมองจากผู้บริหารขององค์กรจริง ๆ ตลอดจนองค์กรเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยแนวทางการร่วมมือระหว่างภาครัฐและชุมชนในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่

4) การวิจัยต่อยอดในเชิงลึกรูปแบบการบำบัดรักษาที่มีความเหมาะสมในบริบทของแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย เพื่อให้ได้วิธีการบำบัดรักษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) การวิจัยเจาะลึกบทบาทขององค์กรภาคเอกชนและสถานประกอบการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในสังคมไทย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างรอบด้าน

6) การวิจัยเจาะลึกแนวทางการพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนระบบอาสาสมัคร ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

7) การวิจัยเจาะลึกถึงอิทธิพลของบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการ การป้องกันและปราบปราม และกระบวนการหรือขบวนการที่ทำให้การดำเนินการตามนโยบายและการปฏิบัติงานขององค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมอ่อนแอขาดประสิทธิภาพ